

„Agykutatóként azt kívánom hazám polgárainak, hogy az agyunkat egyre jobban lefoglaló külső információáradat ellenére képesek legyünk odafigyelni a lélek hangjára, több ezer éves hagyományainkat hordozó belső világunkra. Csak így állíthatjuk alkotóképességünket, vágyainkat, az együttműködő szellem erejét közös felemelkedésünk szolgálatába.”

Idézet Dr. Freund Tamás akadémikus, az első Bolyai-díjas bejegyzéséből a Bolyai Díj Emlékkönyvébe. Budapest, 2000. április 2.

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY®

BOLYAI FARKAS

2018/19. ORSZÁGOS DÖNTŐ 9. OSZTÁLY

BOLYAI JÁNOS

A rendezvény fővédnökei:

Prof. Dr. FREUND TAMÁS akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke
Dr. AÁRY-TAMÁS LAJOS, az Oktatási Jogok Biztosa

A feladatsorok összeállítói:

MARTON ÁGOTA FLÓRA középiskolai tanár
PAPP ISTVÁN GERGELY középiskolai tanár

A feladatsorok lektorálói:

KEREKES BARNABÁS középiskolai tanár
KAPOSINÉ BODÓ ANNA középiskolai tanár

A honlap és az informatikai háttér működtetői:

TASSY GERGELY középiskolai tanár
WITTNER-BERTA ENIKŐ általános iskolai tanító

A verseny megálmodója:

NAGY-BALÓ ANDRÁS középiskolai tanár

<http://www.bolyaiverseny.hu/magyar912>

Az 1-13. feladatok megoldását a válaszlapon a megfelelő helyre tett X-szel jelöljétek! Előfordulhat, hogy egy feladatban több válasz is helyes.

- Kiket nevezünk a „nemzet napszamosai”-nak?
(A) a parasztokat (B) a minisztereket (C) az orvosokat
(D) a tanárokat (E) a papokat, lelkészeket
- Településneveket adtunk meg anagrammával. Melyik kapcsolódik a felsorolt szereplők, személyek valamelyikéhez? *Aeneas, Pénélopé, Kreón, Rómeó, Máttyás király, Toldi Miklós, Baradlay Ödön*
(A) AKI HAT (B) UGYAN FAL (C) RIDEG SÁV
(D) Ó RAJT (E) SZTÁR VERT NÉPE
- A rangokat kifejező megszólítások közül melyik számított a legalacsonyabbnak és a legmagasabbnak a 19. században, illetve a 20. század elején?
(A) méltóságos (B) kegyelmes (C) tekintetes
(D) eminenciás (E) felséges
- Nyirő József (1889-1953), székely író *Kopjafák* című művéből idézünk. Jelöljétek meg az idézettel kapcsolatban az igaz állításokat!
„A régi pogány korból visszamaradt pásztorünnep a medvék-kígyók ünnepe, valami áldozásféle, aminek csak vén Üdö Márton tudta a szavait, értelmét és szertartását. Táltos híre volt az öregnek messzi földön, tűz, víz szót fogadott neki, s még a farkas is lábujjhegyen került el kalyibáját.”
(A) A szerző Tamási Áron kortársa. (B) A kopjafa faragott fejfát jelent.
(C) A kalyiba jelentése: akol. (D) Mártontól tartottak az emberek.
(E) A „volt” szó névszói-igei állítmány része.
- Miből van a legtöbb az előző feladat idézetében az alábbiak közül?
(A) kötőszókból (B) tárgyból (C) névmásból
(D) igéből (E) határozóragos főnévből
- Mit jelenthet a helyesen írt kifejezések kezdőbetűiből összeolvasható szó? *sikit, csínytevő, zeg-zug, aféle, izeg-mozog, pittypang, hívat, orvvadász, lakáj*
(A) semerre (tájszó) (B) ugat (C) itt (régiesen)
(D) kovával tüzet gyújt (E) sört/bort hordóból kimér
- Melyik szó jelent valamilyen (rég) pénzfajta?
(A) obsit (B) obulus (C) dukát (D) tallér (E) máriás

- Jelöljétek meg az ókori római eredetű szólásokat!
(A) *A kocka el van vetve.* (B) *Jaj a legyőzötteknek!*
(C) *Kenyeret és cirkuszt!* (D) *Jöttem, láttam, győztem.*
(E) *Bízz Istenben, és tartsd szárazon a puskaport!*
- Mely nevek felelnek meg egy négymorás verslábnak?
(A) *Emese* (B) *Anikó* (C) *Koppány* (D) *Árnika* (E) *Kincső*
- Jelöljétek meg a felsorolt szavakra, szóalakokra vonatkozó igaz állításokat!
suta, hisz, lent, tört, ki, lett, élned, leendő, gyere, mentek, engem, réved
(A) *A többségük több szófajú.* (B) *Hat szóalak ige, vagy lehet ige.*
(C) *Képző, jel és rag is előfordul.* (D) *4 szó vonatkozhat 2. személyre.*
(E) *3 szó biztosan lehet változtatás nélkül egy tetszőleges mondat tárgya.*
- Jelöljétek meg az alábbi hiányos idézettel kapcsolatos igaz állításokat!
„Csak ne dicsérd a halált nékem soha, fényes ...
*Napszámban szivesebben túrnám másnak a földjét,
egy nyomorultét is, kire nem szállt gazdag örökség,
mint hogy az összes erőtlen holt fejedelme maradjak.*”
(A) *A részlet egy hexameterekben írt eposzból származik.*
(B) *A megszólaló szereplő az alvilág egyik istene lett.*
(C) *A „napszámban” szó jelentése: napszámra, sok napon keresztül.*
(D) *Mindhárom igemódra találunk példát.*
(E) *Az idézet két szava eltér a helyesírástól.*
- Ki mondja és kinek az előző feladatban szereplő idézetet?
(A) *Agamemnón Odüsszeusznak.* (B) *Hektór Akhilleusznek.*
(C) *Akhilleusz Odüsszeusznak.* (D) *Párisz Apollónnak.*
(E) *Odüsszeusz Athénének.*
- Szófajok nevét adtuk meg titkosírással. A megfejtésük után azokat jelöljétek meg, amelyekből lehet igét képezni!
(A) ■ ☀ ♣ (B) ♥ □ ☹ \$ ♠ △ (C) ♥ □ ☹ # * ▲
(D) ☉ ♠ \$ ♥ □ ☹ (E) ■ ♥ § # ☺ ♪ * ☉ ▲

A következő feladatot a válaszlapon kijelölt helyén oldjátok meg!

- Irodalmi művekből gyakran születnek színpadi, zenés, film- vagy egyéb feldolgozások. Válasszatok ki egy ilyen, iskolai olvasmányból készült magyar vagy külföldi feldolgozást, és írjatok róla ajánlást egy iskolai diákújság számára! Az írás 100-200 szó terjedelmű legyen!